

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งได้เน้นหนักด้านวัตถุ และโครงสร้างทาง เศรษฐกิจ โดยมีได้มุ่งพัฒนาความคิดจิตใจ คือคุณธรรมและจริยธรรมของ ประชากรของชาติ มีผลทำให้คนไทยกลายเป็นนักวัตถุนิยมที่ฟุ้ง เพื่อ เห็นแก่ตัว ขาด ระเบียบวินัย อ่อนแอ เฉื่อยชามากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ยังรับเอาอิทธิพลและวัฒนธรรมของ ต่างประเทศโดยไม่มี การกลั่นกรอง เลือกสรร ทำให้สังคมไทยมีปัญหา เศรษฐกิจและสังคมตามมา อย่างมาก - (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524: 1)

ในฐานะที่การศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้บุคคลสามารถอยู่รอดได้ในสังคมอย่าง มีความสุขและมีคุณธรรมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดความสงบสุขร่วมกันในสังคม เพราะคุณค่าของ มนุษย์นอกจากจะประกอบด้วยความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพแล้ว ความเป็นผู้มี จริยธรรมยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง หากผู้มีความรู้ความสามารถสูงขาดความ สำนึกในเรื่องของคุณธรรมแล้ว อาจใช้ความรู้ไปในทางที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง และสังคมได้ ดังนั้น ปัญหาเรื่องการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชน จึงได้รับการหยิบยกขึ้นมา พิจารณาอย่างจริงจัง เนื่องจากพอมองเห็นว่าปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งมาจาก การขาดคุณธรรมของคนในสังคม และส่วนหนึ่ง เนื่องมาจากความบกพร่องของการให้การศึกษา ทางจริยธรรม การศึกษาที่มุ่ง เน้นที่จะให้ความรู้ ไม่ได้ปลูกฝังจริยธรรมควบคู่กันไป ประกอบกับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย สมาชิกของสังคม เต็มไปด้วยความ เห็นแก่ตัว การเอาัดเอาเปรียบ การกดขี่ข่มเหง การฉวยโอกาสโดยไม่คำนึงถึงความ เดือดร้อนของผู้อื่น อาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งความไม่แน่ใจในลักษณะ ของการดำรงชีวิตในด้านต่าง ๆ ของตนเองในสังคม ทำให้คนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น คน เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ คนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การจัดขบวนการศึกษาให้แก่ คนในชาติ โดยให้การศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนามันเมือง เพราะถ้าหากการพัฒนาคน

ล้มเหลว การพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ก็จะไม่บรรลุผลสำเร็จ การพัฒนาคนดังกล่าวย่อมหมายถึง
การพัฒนาในด้านคุณธรรมส่วนหนึ่งด้วย ดังที่คณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(2524:2) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคนให้มีคุณภาพไว้ว่า

" การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจะต้องประกอบด้วย ประการที่หนึ่งได้แก่คุณภาพในฐานะ
ปัจเจกบุคคล เป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้อง เป็นบุคคลที่มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายและใจ
มีสติปัญญาที่จะศึกษาหาความรู้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ อีกทั้ง เป็นคนที่มี
คุณธรรมสูง มีความขยัน อดทน ประหยัด มีเหตุผล มีวินัย รู้จักพึ่งตนเอง มีความ
รับผิดชอบ และซื่อสัตย์สุจริต ฯลฯ ประการที่สองก็คือ คุณภาพในฐานะสมาชิกของ
สังคม ได้แก่ การมีเสรีภาพ และรู้จักใช้เสรีภาพ การเคารพสิทธิเสรีภาพและประโยชน์
ของผู้อื่น การรู้จักร่วมมือกันและกันในการกระทำความกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
มีจิตใจที่รับผิดชอบต่อสังคม มีศีลธรรมและมีระเบียบวินัยอันดี " 4

จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาแต่เพียงด้านความรู้ความสามารถอย่างเดียวไม่เป็นการ
เพียงพอ และการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถโดยละเอียดด้านจริยธรรมนั้นยัง เป็นการพัฒนาที่
ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะบุคคลหรือสังคมใดที่ขาดคุณธรรม ย่อม เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อ
ทั้งต่อตนเองและต่อประเทศชาติ ดังคำกล่าวของ พงษ์ หันนาคินทร์ (2524: 109) ที่กล่าวไว้ว่า

" ยิ่งมนุษย์มีความเจริญในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้นเท่าไร มนุษย์ก็ยิ่งมี
พลังเพิ่มขึ้นอย่างมากมายทั้งในทาง เสริมสร้างและทางทำลาย สิ่งที่จะควบคุมพลังงาน
เหล่านี้ได้ก็คือผู้สร้างและผู้ควบคุมพลังงานเท่านั้น เพราะพลังงานย่อม เป็นของกลาง
ในตัวของมันเอง ไม่มีทั้งประโยชน์และโทษ ดังนั้นจึง เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ
ต้องสร้างความสำนึกในจริยธรรมและมนุษยธรรมให้ เกิดขึ้นแก่บุคคล เหล่านั้น โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งผู้ที่กำลังอยู่ในระดับมัธยมศึกษา เพื่อจะได้ใช้ความสำนึกเหล่านั้น เป็น เครื่อง
ควบคุมจิตใจและการกระทำ เพื่อก่อให้เกิดความมีสันติสุขแก่มนุษยชาติทั้งมวล

ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมเดช มุงเมือง (2525: 72) ที่ว่า "การมีความรู้
แต่ไม่มีคุณธรรมนั้น เปรียบเหมือนการให้อาตุแก่เขาแต่ไม่สอนวิธีใช้ให้ถูกต้องกับกาลเทศะ
ใช้ในทางที่ถูกที่ควร อาตุนั้นมีแต่เป็นพิษ เป็นภัยแก่ผู้ใช้และผู้อื่น" ซึ่งตรงกับความเห็นของ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายขุนทอง ภูผิวเดือน เคยให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชน
หลายครั้งว่า "การให้การศึกษาแก่เยาวชนนั้น จะต้องให้ทั้งความรู้ควบคู่ไปกับการปลูกฝัง
คุณธรรมและจริยธรรม ไม่ใช่ให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว" (ขุนทอง ภูผิวเดือน อ้างถึงใน
สมเดช มุงเมือง 2525: 72)

สำหรับในการจัดการศึกษาของไทยตั้งแต่เริ่มการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นต้นมา รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาด้านจริยศึกษามาโดยตลอด โดยถือเป็นองค์หนึ่งของการจัดการศึกษาในแผนการศึกษาชาติทุกฉบับ (สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย 2521: 27-29) ครั้นถึงพุทธศักราช 2520 กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาจริยธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย จึงได้เกิดความตื่นตัวในเรื่องนี้ และวางลำดับความสำคัญของจริยศึกษาไว้เป็นอันดับสูงสุด ดังจะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้ระบุความมุ่งหมายข้อแรกไว้ว่า "ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 1) นอกจากนี้ ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดียวกันนี้ยังได้วางนโยบายของการจัดการศึกษาในด้านจริยศึกษาตามแนวนโยบายของรัฐไว้ในหมวด 6 ข้อ 50 ไว้ด้วยคือ "รัฐพึงจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและก่อให้เกิดสำนึกในคุณค่าศีลปะวัณธรรม จริยธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม รวมทั้งสถานที่และวัตถุอันมีค่าทางประวัติศาสตร์" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 4)

ในหลักการข้อที่ 4 ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 8) ยังได้ระบุไว้ว่า "เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรมและความกล้าทางจริยธรรม ทั้งนี้ให้เน้นการประพฤติปฏิบัติเป็นสำคัญ" และเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ทางจริยธรรม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จึงได้สอดแทรกเรื่องนี้ไว้ในกลุ่มสังคมศึกษา (ซึ่งประกอบด้วยวิชา ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อม) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งได้ระบุไว้ชัดเจนในวัตถุประสงค์อันดับแรกของกลุ่มวิชานี้ว่า "เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม มีความกล้าทางจริยธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีความอดทน รู้จักประหยัด มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ"

(กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 119)

ทั้งหลักสูตรยังกำหนดให้วิชา ส.402 เป็นวิชาบังคับให้นักเรียนทุกคนได้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ (ม.4) มีเนื้อหา เน้นหนักทางจริยธรรม มีคุณธรรมที่สำคัญ ๆ และความมุ่งหมาย ประโยชน์ หลักของการสร้างสมาธิ ซึ่งรายวิชานี้จะ เน้นการฝึกปฏิบัติเป็นสำคัญ พร้อมกับระบุจุดประสงค์การสอนไว้ชัดเจนถึง 6 ข้อ คือ

1. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นเรื่องจำเป็นต่อชีวิต และมีประโยชน์ในการแก้ปัญหาชีวิตได้
2. เพื่อให้รู้จักใช้มาตรฐานการตัดสินความคิดและความชั่วได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้รู้จักแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็นในการตัดสินปัญหาต่าง ๆ
4. เพื่อให้เห็นความสำคัญของค่านิยม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยม ตลอดจนรู้จักการปลูกฝังค่านิยมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเองและสังคม
5. เพื่อให้รู้จักทำจิตใจให้สงบ ปรับจิตใจให้แข็งแกร่ง คล่องแคล่ว พร้อมทั้งจะเรียนและทำงานให้มีประสิทธิภาพ
6. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณธรรมที่จำเป็นในการพัฒนานุคลิกภาพและสังคม และประพฤติปฏิบัติคุณธรรมเหล่านั้นจนเป็นนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 123-124) :-

ซึ่งนับว่าเป็นการจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน เป็นการแสดงให้เห็นว่า รัฐต้องการ เน้นหรือให้ความสำคัญในเรื่องจริยศึกษา ซึ่งจริยศึกษาเป็นการศึกษาทั้งหลักวิชาและการปฏิบัติ ให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข โดยยึดแนวการศึกษาและแนวทางปฏิบัติในศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และกฎหมายของชนในชาติ แต่จริยศึกษาก็ยังไม่ได้มีการพัฒนาไปเท่าที่ควร จะเห็นได้จากรายงานของภาควิชาสังคมศึกษา ฝ่ายนิเทศการสอนมัธยมศึกษา หน่วยงานนิเทศฯ กรมสามัญศึกษา (2523: 4) ได้รายงานว่า

✱ ทางด้านการสอนความรู้ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษานั้น ส่วนมากอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนมีความรู้ในประเทศไทยและประเทศอื่นพอสมควร แต่สิ่งที่บกพร่องคือคุณธรรมและพฤติกรรมของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ วัฒนธรรมไทยถูกละทิ้งจนเอกลักษณ์ของไทยในด้านต่าง ๆ เกือบจะสูญสิ้นไป คนไทยเป็นคนใจกว้าง เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีคนเห็นแก่ตัวมีมากขึ้น เคยเป็นคนใจดี มีอัธยาศัยดีงาม ยิ้มแย้มแจ่มใส ก็กลายเป็นคนใจแคบ หงุดหงิด เคยเป็นคนมีสัมมาคารวะ รู้จักเคารพผู้ใหญ่ ผู้มีอาวุโส มีความสุภาพอ่อนโยน รู้จักบาปบุญคุณโทษ ก็กลายเป็นมักก้า เกินผู้ใหญ่ กระด้าง ถ้อยดี ไม่อ่อนน้อมต่อผู้มีอาวุโส ดังเช่นเคยมา รวมความว่าภาพของเด็กไทยในปัจจุบันไม่น่ารักเท่าใดนัก

ซึ่งสอดคล้องกับที่ เกษม ศิริสัมพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่า "การพัฒนาเยาวชนในด้านคุณภาพ เราได้รับความสำเร็จพอสมควร ดังจะเห็นได้ว่า เยาวชนในสมัยนี้มีความรู้ความฉลาดมากกว่าเยาวชนในสมัยก่อน แต่ในด้านการพัฒนาคุณธรรม เราต้องยอมรับว่าผลสำเร็จยังไม่เป็นที่น่าพอใจ" (เกษม ศิริสัมพันธ์ อ้างถึงใน สมพร เทพสิทธิ์ 2525: 5)

ซึ่งปัญหา เรื่องจริยธรรม เป็นปัญหาสากลของสังคมพัฒนาทุกแห่ง สำหรับปัญหาเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมในสังคมไทยนั้น ได้มีผู้ทำสาเหตุกันมากมาย แต่เมื่อพบก็แก้ไขได้ยาก เพราะมีสาเหตุมาจากหลายองค์กร ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ไปจนถึงสังคม "ความสับสนเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องจริยธรรม คนบางกลุ่มยังคงน่าจริยธรรมและศาสนานำผูกพันกันอย่างหนาแน่น ในบางขณะที่คนบางกลุ่มยอมรับว่าจริยธรรมเป็นสิ่งสากลที่มนุษย์ต่างชาติต่างศาสนาและอุดมการณ์จะพึงมีหลักการที่ไม่ขัดแย้งร่วมกันได้" (สุภางค์ จันทวานิช 2525: 2)

มันส์ รัตนคิลก ฅ ฎ เกิด (2521: 37-38) ได้กล่าวถึงปัญหาของการจัดจริยศึกษาที่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควรไว้ว่า เป็นเพราะเราจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาแบบให้อ่านให้จดให้ท่องจำ เพื่อตอบหรือทำข้อสอบมากกว่าการปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุเพราะว่ามีเนื้อหาวิชามากเกินไปแต่เวลาน้อย ระเบียบการวัดผลไม่เอื้ออำนวย และจำนวนนักเรียนมากกว่าครูจะดูแลได้ทั่วถึง มีบางท่านกล่าวว่า ปัญหาจริยธรรมมาจากการอบรมผิดที่ คือ "เรา เน้นแต่การอบรมจริยธรรมให้แก่เด็ก แต่เราไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่การอบรมจริยธรรมผู้ใหญ่ในกระทรวงทบวงกรมและหน่วยงานต่าง ๆ เพราะผู้ใหญ่ผู้นั้นคือต้นคอของการกระทำผิด ซึ่งเป็นแบบอย่างของเด็ก" (สหจร 2522: 8)

อานวย ทะพิงค์แก และ ชัยนค์ วรรณภูติ (2522: 104-112) ในฐานะของนักการศึกษา ได้ชี้ให้เห็นสาเหตุของความเสื่อมทางจริยธรรมว่ามี 4 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคมตามแบบทุนนิยม
2. บทบาทอันจำกัดของการศึกษา โดยมองเห็นว่าการศึกษากำกั้ดบทบาทโดยการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทุนนิยมของสังคม
3. จุดอ่อนของกลไกการศึกษา ในการปลูกฝังจริยธรรม ทั้งในด้านหลักสูตร วิธีสอน ผู้สอน
4. ข้อจำกัดของการศึกษาในการปลูกฝังจริยธรรม เชิงพฤติกรรม การสอนจริยธรรมเป็นเพียงการให้ความรู้ และทัศนคติ เกี่ยวกับอะไรควรไม่ควร แต่ไม่ได้ฝึกฝนในด้านพฤติกรรมของผู้เรียนไปด้วย การวัดและประเมินผลจึงจำกัดอยู่ในระดับความสามารถ เชิงสมองในการจดจำบทเรียน

จากที่กล่าวมาแสดงให้ เห็นว่าภาระหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา และหมวดวิชาภายในโรงเรียน โดยเฉพาะหมวดวิชาสังคมศึกษาคือ การสอน เด็กให้เติบโตขึ้น เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสัมมาคารวะ เป็นผู้เชื่อมั่นในหลักธรรมอันดี และเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย จึงถือว่าโรงเรียนได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์

๑๓ จากความคิดเห็นของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การเน้น จริยธรรมของหลักสูตรปัจจุบัน ตลอดจนที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า ปัญหาสังคมทั่วไป ในปัจจุบันนี้ เป็นปัญหาทางศีลธรรมจรรยา เป็นส่วนมาก และเห็นเด่นชัดกว่าปัญหาการขาดแคลน ความรู้ความสามารถ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงขบวนการเรียนการสอน อันจะก่อให้เกิด ระโยชน์ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนจริยธรรมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และช่วยให้นักเรียน ประพฤติปฏิบัติ ในสิ่งที่สังคมยอมรับว่ามีคุณค่า ทั้งการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งในการ จัดการศึกษาจริยธรรมคือ เราจะสอนและเรียนกันอย่างไร โดยเฉพาะหลักสูตรใหม่ถือว่า "จริยธรรม" เป็นเรื่องสำคัญนั้น จึงจะทำให้ผู้เรียนซาบซึ้ง และเข้าใจปัญหาพร้อมที่จะร่วมแก้ ปัญหาอย่างเต็มใจ

๘ ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาความคิดเห็นของคน 2 กลุ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนจริยศึกษาคือ ครูผู้สอน และนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีการเรียนการสอนจริยธรรมโดยเฉพาะ คือหลักสูตรได้ กำหนดให้เรียนเป็นวิชาบังคับในรายวิชา สังคมศึกษา ส.4๐2 ซึ่งในระดับชั้นนี้ย่อมจะทราบปัญหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนจริยศึกษาโดยตรงและครอบคลุมกว่าระดับชั้นอื่น ทั้งกลุ่มประชากรที่ เลือกศึกษาในครั้งนี้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครอัน เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อม ที่ประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีความเจริญและมีความทันสมัยในด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งยังเป็นบริเวณที่มักพบเห็นปัญหาในเรื่องความบกพร่องทางคุณธรรม จริยธรรมของคน ในสังคม เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน การเลือกศึกษาวิจัยประชากรครูและนักเรียนที่อยู่ในเขต กรุงเทพมหานครอาจทำให้ได้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทาง ให้มีการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนจริยศึกษา เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมสร้างสรรค์ ต่อไป ผู้วิจัยเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของจริยศึกษาดังกล่าว จึงได้เลือกศึกษาค้นคว้าวิจัย ในหัวข้อที่ว่า "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจริยศึกษาของครูสังคมศึกษาและ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ในกรุงเทพมหานคร"

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการเรียนและการสอนของครูสังคัมศึกษาและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ในกรุงเทพมหานคร. ในด้านต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์
- เนื้อหาวิชา
- กิจกรรมการเรียนการสอน
- สื่อการเรียนการสอน
- การวัดและการประเมินผล

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการเรียนและการสอนจริยศึกษาระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ในกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานของการวิจัย

๑) วิจารณ์

จากรายงานผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนการสอนสังคัมศึกษา เช่น ผลการวิจัยของ เนาวรินทร์ ชนะทัฬห (2522: จ) พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนวิชาประชากรศึกษาไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยของ พูนสิน จันทรวงศ์ (2523: จ) พบว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยเรื่องปัญหาการเรียนศิลปกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของ วันดี วัฒนาประสิทธิ์ (2518: 64) เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการสอนศิลปกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยยังพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหาร ครูผู้สอนศิลปกรรม และนักเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน/ประกอบกับการเรียนการสอนในปัจจุบันครูและนักเรียนต้องทราบจุดประสงค์ของวิชาที่จะสอนร่วมกันทุกครั้ง เพื่อจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามความต้องการ ครูและนักเรียนจึงน่าจะมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนทราบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนเหมือนกัน จากข้อค้นพบเหล่านี้ รวมทั้งกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสังคัมศึกษา และนักเรียน ล้วนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาสังคัมศึกษาทั้งสิ้น ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรดังกล่าวที่มีผลต่อการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษาน่าจะมีความสอดคล้องกัน และจริยธรรมก็เป็นวิชาที่จัดรวม เข้าไว้ในกลุ่มวิชาสังคัมศึกษาวิชาหนึ่งด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า "ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ปัญหาการเรียนการสอนจริยศึกษา ของครูสังคมศึกษา และนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ ใน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน”

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการเรียนและการสอน จริยศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ใน เขตกรุงเทพมหานคร ในด้าน วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล และการประเมินผล

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัย

2.1 โรงเรียนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล 30 แห่ง โรงเรียนราษฎร์ 10 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 40 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2.2 ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ทุกคน ทั้ง โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์จากโรงเรียนทั้ง 40 แห่งที่สุ่มได้เป็นจำนวน 50 คน

2.3 นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ในปีการศึกษา 2525 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ทั้ง 40 แห่งที่สุ่มได้แต่ละ 15 คน รวมเป็น จำนวน 600 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรครูสังคมศึกษาทั้ง 40 โรงเรียน ได้สอนวิชา สังคมศึกษา ส.402 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการฉบับพุทธศักราช 2524 อย่างเดียวกัน

2. ผู้วิจัยถือว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนทั้ง 40 โรงเรียน ได้เรียนวิชา สังคมศึกษา ส.402 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการฉบับพุทธศักราช 2524 อย่างเดียวกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนวิชาจริยศึกษา ในการปรับปรุงการเรียนการสอนจริยศึกษา ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการ เรียนการสอนจริยศึกษาและ
พัฒนาบุคคลที่เกี่ยวข้อง แก่ผู้บริหารการศึกษา ผู้แต่งตำราเรียน และศึกษานิเทศก์

3. เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความคิด เห็น

หมายถึง ความ เชื่อถือหรือความรู้สึก เฉพาะตัวของครูและนักเรียน
ที่แสดงออกต่อคำถาม ซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูก แต่ เป็นไปในทาง
มากที่สุด, มากหรือค่อนข้างมาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด
หรือไม่ เห็นด้วย

จริยศึกษา

(จริย + ศึกษา) จริย (บ) แปลว่าความประพฤติ ศึกษา (ส)
แปลว่า การเล่าเรียน การฝึกหัดฝึกฝน รวม 2 คำ หมายความว่า
การ เล่าเรียนในเรื่องความประพฤติและการปฏิบัติตนตามหลักแห่ง
ศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

จริยธรรม

(จริย + ธรรม) จริย แปลว่าความประพฤติ ธรรม มีความหมาย
มากมาย เช่น หมายถึง สิ่ง กฎหรือหลัก ความดี ความถูกต้อง
เมื่อนำ 2 คำมารวมกันก็หมายถึง การประพฤติ เป็นธรรม หรือ
ความประพฤติที่พึงงามถูกต้อง หรือหลักของความประพฤติหรือสิ่งที่
ควรประพฤติ

การเรียนการสอนจริยศึกษา

หมายถึง การ เรียนการสอนจริยศึกษาในรายวิชา ส.402 (สังคม
ศึกษา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษา
ตอนปลาย หมวศิวาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2524

ครู

หมายถึง ครูสังคมศึกษาที่ทำการสอนจริยศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่สี่ ของ โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ใน เขต
กรุงเทพมหานคร

นักเรียน

หมายถึง นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่
ของ โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ใน เขตกรุงเทพมหานคร